

سمنگان و تولیدات مهمش را بشناسید

هفتهنامه دهقان

سمنگان یکی از ولایات مهم و باستانی در زون شمال افغانستان است که در درجه‌بندی ولایات، از ولایت‌های درجه‌سه به شمار می‌رود. این ولایت غنی از منابع طبیعی همچون زغال‌سنگ و جنگل‌های پسته است. سمنگان از حیث موقعیت جغرافیایی در ۳۵-۳۸ درجه‌ی عرض‌البلد شمالی و ۶۶-۶۸ طول‌البلد شرقی قرار دارد.

ارتفاع از سطح بحر در مرکز ولایت ۹۹۰ متر است. ولسوالی روی‌دوآب سمنگان با داشتن ۲۲۳۰ متر ارتفاع، بلندترین و ولسوالی حضرت سلطان با داشتن ۸۵۰ متر ارتفاع، پایین‌ترین نقطه از سطح بحر در این ولایت شمرده می‌شود.

سمنگان در ۳۲۱ کیلومتری شمال کابل واقع است. از شمال به ولایت‌های بلخ و کندز، از جنوب به ولایت بامیان و از طرف شرق به ولایت بغلان و از طرف غرب به ولایات بلخ و سرپل متصل است. مساحت این ولایت ۱۱ هزار و ۲۱۸ کیلومتر مربع تخمین زده شده است که ۲,۳ درصد کل مساحت افغانستان را احتوا می‌کند و جمعیت آن بر اساس احصاییه کنونی، به بیش از ۶۰۰ هزار و ۹۳۴ تن می‌رسد.

سمنگان از نگاه اقلیم در فصل تابستان نسبتاً گرم و در زمستان سرد است. در تابستان شدت گرما حدوداً ۳۷ درجه و در زمستان درجه‌ی سردی تا (۵-۱۰) می‌رسد و درجه‌ی گرمی و سردی هوا در سرتاسر این ولایت در سرما و گرما متفاوت است.

۱۵۰ روز آن از اول ماه ثور تا ختم ماه سنبله نسبتاً گرم و از تاریخ اول میزان تا پایان عقرب معتدل و قسماً بارانی است و بعد از آغاز ماه قوس هوا روبه‌سردی می‌نهد و تا اواخر حوت، هوا سرد است. در این ایام سردی هوا توأم با ریزش برف و باران می‌باشد.

سمنگان از حیث واحدهای اداری به ۷ واحد اداری بخش‌بندی شده است که شامل اییک مرکز ولایت و ولسوالی‌های حضرت سلطان، فیروزنخچیر، درمصوف بالا، درمصوف پایین، خرم‌سارباغ و روی‌دوآب می‌باشد. اکثریت باشندگان ولایت سمنگان اقوام تاجیک و ازبیک تشکیل می‌دهد و در عین حال اقوام دیگر مانند پشتون، هزاره و عرب نیز در این ولایت سکونت دارند.

این ولایت دارای منابع آبی کم است، طوری که منابع آبی هر ولسوالی متفاوت بوده، زمین‌های زراعتی ولسوالی حضرت سلطان و فیروزنخچیر از منابع آب‌های زیر زمینی تأمین می‌شود، ولسوالی دره صوف بالا از ذخایر آبی برف، باران و چشمه‌ها استفاده می‌کند و ولسوالی درمصوف پایین از منابع آبی درمصوف بالا کار می‌گیرد و مرکز اییک از آب‌هایی که از ولسوالی خرم‌سارباغ سرچشمه می‌گیرد، استفاده می‌نماید. همچنان ولسوالی روی‌دوآب نیز از ذخایر آبی برف و باران همان ولسوالی استفاده می‌کند.

بارندگی سالانه این ولایت از ۳۰۰-۲۰۰ میلی‌متر تخمین زده شده است. این ولایت با داشتن ساحات وسیع زراعتی در شمال، یکی از ولایات زراعتی محسوب می‌گردد که اضافه‌تر از ۸۵ درصد از مردم این ولایت مصروف پیشه زراعت و مالدارانی‌اند. در مربوطات این ولایت بیش از ۱۷۹ هزار و ۲۰ هکتار زمین زراعتی قابل کشت وجود دارد که منجملاً ۲۲ هزار و ۹۸ هکتار آن آبی و ۱۵۶ هزار و ۹۲۲ هکتار دیگر آن للمی است. در حدود هشت هزار و ۸۸۰ هکتار زمین‌های آبی باغ است و تقریباً به سطح ۸۷۹ هزار و ۷۳۴ هکتار چراگاه می‌باشد و دارای ۶۵ هزار و ۴۷۹ هکتار جنگل‌های طبیعی و تقریباً ۴۲ هزار و ۵۰۰ هکتار آن پسته‌زار است و سالانه میلیون‌ها افغانی از درآمد آن در کیسه‌ی دهاقین می‌آید و عواید ملی را نیز تقویت می‌بخشد.

از این‌که ولایت سمنگان منبع آب زراعتی کمتر دارد یک قسمت از زمین‌ها بدون کشت باقی می‌ماند. اقلام عمده کشت دهقانان این ولایت را گندم آبی و للمی، جو، زغر، کنجد، نخود و... تشکیل می‌دهد علاوه بر آن پرورش بیش از هشت نوع بادام از قبیل: ستاربابی، قنبری، عبدالوحدی، شکوربابی، خیرالدینی، سبحانی، مروج، سایس و... بادام‌های معمول است و از لحاظ تولید محصول باغداری و پالیز از شهرت خوب برخوردار است، اما در پهلوی بادام میوه‌هایی چون زردآلو، انگور، سیب، ناک، گیلان، شفتالو، چهارمغز، آلو و... زیاد تولید می‌شود. زمین‌های سمنگان حاصلات پیاز، کچالو، تربز، خربزه، رومی، کنو، پالک و دیگر سبزیجات می‌دهد و در حیوانات، نخود للمی ولسوالی‌های دره صوف‌ها نظر به شرایط اقلیمی مناسب، از شهرت خاص برخوردار است. با آن که برخی کارهای عمده در بخش زراعت در ولایت سمنگان صورت گرفته، اما اگر در این مورد توجه بیشتر قرار گیرد می‌توان گفت که تا اندازه‌ای، مشکلات اقتصادی دهقانان سمنگان کاهش خواهد یافت و حاصلات آن علاوه بر مارکیت‌های داخلی، به بازارهای خارج نیز عرضه خواهد شد. در حال حاضر اقلام عمده صادراتی این ولایت را بادام، پسته، انگور، هینگ و... محصولات زراعتی تشکیل می‌دهد که قرار ذیل است:

اقلام عمده محصولات زراعتی

اقلام عمده تولیداتی زراعتی که وابسته به بهبود اقتصادی در سکتور زراعت در این ولایت به شمار می‌رود عبارت از گندم، بادام، انگور، پسته، سیب، چهارمغز، هینگ، کچالو، رومی، پیاز، خربزه و تربز است.

۱. سطح تحت کشت گندم آبی: ۱۰ هزار و ۵۰۰ هکتار زمین و کشت للمی ۱۰۰ هزار هکتار می‌باشد و مجموع تولیدات آبی و للمی در حدود ۴۷ هزار و ۳۸۰ متریک می‌شود، در ساحات آبی و للمی تمام ولسوالی‌ها کشت می‌گردد.

۲. بادام: سطح تحت کشت چهار هزار و ۱۵۲ هکتار زمین و مجموع تولید چهار هزار و ۱۵۲ متریک تن است با ارزش مجموعی مبلغ یک میلیارد و ۷۰۲ میلیون و ۳۴۰ هزار افغانی. در حدود ۹۰ درصد بادام این ولایت در مرکز ایبک ولسوالی حضرتسلطان تولید می‌شود. بادام این ولایت از شهرت جهانی برخوردار است.

۳. انگور: سطح تحت کشت یک هزار و ۳۲۵ هکتار زمین و مجموع تولید ۲۱ هزار و ۵۰۰ متریک تن است با ارزش مجموعی سالانه مبلغ ۵۸۰ میلیون و ۵۰۰ هزار افغانی، که در ساحات ولسوالی فیزونخچیر و حضرتسلطان تولید می‌گردد.

۴. پسته: ساحات جنگل‌های طبیعی ۴۲ هزار و ۵۰۰ هکتار است و سطح تولید ۲۱۲ متریک تن مغز خالص با ارزش مجموعی مبلغ ۲۶۵ میلیون افغانی در سال، که این عواید از ساحات جنگل‌های طبیعی واقع مرکز ایبک، ولسوالی‌های خرم‌سارباغ، حضرتسلطان و دره‌صوف‌ها به دست می‌آید.

۵. خربزه: ساحات کشت خربزه دو هزار و ۷۰۰ هکتار است و سطح تولید ۳۸ هزار و ۱۰۰ متریک تن به ارزش مجموعی سالانه مبلغ ۵۷۱ میلیون افغانی، که در ساحات مرکز ایبک و ولسوالی حضرتسلطان، خرم‌سارباغ و دره‌صوف‌ها کشت و تولید می‌گردد.

۶. تربز: ساحات کشت تربز یک هزار و ۲۰۰ هکتار بوده و سطح تولید سالانه آن، ۱۱ هزار و ۷۶۰ متریک تن، به ارزش مجموعی مبلغ ۱۱۷ میلیون افغانی است. تربز در ساحات مرکز ایبک و ولسوالی حضرتسلطان، خرم‌سارباغ و دره‌صوف‌ها کشت و تولید می‌شود.

۷. هینگ: ساحات کشت‌زار هینگ ۱۶ هزار هکتار است. در سال‌های ۱۳۹۴-۱۳۹۳ حاصل ۱۹ متریک تنی از هینگ این ولایت به ارزش مجموعی مبلغ ۹۹ میلیون و ۹۶۶ هزار و ۶۰۰ افغانی به دست آمد و مردم از آن نفع می‌برند، اما از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۷ نسبت احتمال منقرض کشت‌زارها، قرنطین شد. در این اواخر مردم علاقه‌مندی زیاد به کشت این گیاه با ارزش نشان داده‌اند که این یک نوید خوب برای بلند بردن اقتصاد دهقانان است.

۸. بادانجان رومی: ساحات کشت این گیاه در سمنگان ۱۸۰ هکتار و سطح تولید سالانه آن چهار هزار و ۸۶۰ متریک تن، به ارزش مجموعی مبلغ ۳۸ میلیون و ۸۰۰ هزار افغانی است و در ساحات مرکز ایبک و ولسوالی حضرت سلطان کشت و تولید می‌شود.

۹. کچالو: ساحات کشت این تولید زراعتی در سمنگان ۲۵۰ هکتار و سطح تولید سالانه چهار هزار و ۵۰ متریک تن به ارزش مجموعی مبلغ ۴۸ میلیون و ۶۰۰ هزار افغانی است. کچالو در ولسوالی‌های خرم‌سارباغ، روی‌دوآب و دره‌صوف‌ها کشت و تولید می‌شود.

۱۰. پیاز: ساحات کشت پیاز، در سمنگان ۵۳۰ هکتار بوده و سطح تولید آن سالانه ۱۶ هزار و ۵۳۶ متریک تن به ارزش مجموعی مبلغ ۸۲ میلیون و ۶۸۰ هزار افغانی است. در حدود ۸۰ درصد ساحات ولسوالی حضرتسلطان، پیاز کشت و تولید می‌شود.

۱۱. چهارمغز: ساحات کشت ۱۸۹ هکتار بوده و سطح تولید دو هزار و ۱۱۶ متریک تن به ارزش مجموعی مبلغ ۳۱۷ میلیون و ۴۰۰ هزار افغانی در ساحات مرکز ایبک و ولسوالی‌های خرم‌سارباغ و دره‌صوف‌ها کشت و تولید می‌شود.

۱۲. سیب: ساحات کشت سیب در سمنگان ۸۱۰ هکتار بوده و سطح تولید آن، یک هزار و ۶۴۴ تن به ارزش مجموعی ۴۹ میلیون و ۳۲۰ هزار افغانی است و از ساحات ولسوالی‌های خرم‌سارباغ، روی‌دوآب و دره‌صوف‌ها تولید می‌شود.

تاثیرات جنگ‌ها

از سالیان قبل مردم ولایت سمنگان مخصوصاً دهاقین در هفت واحد اداری مشغول فعالیت‌های زراعتی و مالداری بوده‌اند که متأسفانه در اثر چهار دهه جنگ و ناامنی در کشور تمام عرصه‌ها به خصوص سکتور زراعت در این ولسوالی‌ها صدمه شدیدی دیده است. شبکه‌های آبیاری کلاً و یا قسمی تخریب، کاریزها و چشمه‌ها خشک و یا در حالت خشک شدن بوده، زمین‌های زراعتی، چراگاه‌ها، منابع طبیعی، باغ‌ها و مالداری نیز کلاً و یا قسمی تخریب گردیده بود.

از جانب دیگر رشد نفوس و سرازیر شدن مهاجرین باعث بلند رفتن تقاضا برای مواد غذایی گردیده است و از جانب دیگر موارد ذکر شده باعث بدل شدن کشتزارها و ساحات زراعتی به ساحات مسکونی، نیز باعث کمبود محصولات زراعتی و هم باعث بی‌کاری ده‌ها ده‌ها روستائینان گردیده است که در آینده نه‌چندان دور، ممکن باعث یک فاجعه بزرگ زراعتی، اقتصادی و بی‌کاری گردد به همین منظور توجه بیشتر در بخش سکنتور زراعت الزامی است.

تازه‌های زراعتی در سمنگان

در طی ۱۰ سال اخیر ریاست زراعت آبیاری و مالداري این ولایت فعالیت‌های قابل ملاحظه‌ای را در راستای انکشاف زراعت، آبیاری و مالداري در سطح ولایت انجام داده است که از آن‌جمله ترویج زراعت نوین، مکانیزه ساختن زراعت، معرفی نوعیت‌های جدید درختان میوه‌ای، سبزیجات، حبوبات، توسعه‌ی جنگل‌ها و چراگاه‌های طبیعی، توزیع هزارها تن تخم اصلاح‌شده‌ی گندم و کودهای کیمیایی، ایجاد قطعات نمایشی گندم، کچالو، سبزیجات، معرفی و کشت سبزیجات در گل‌خانه‌ها، ایجاد بیش از صد گلخانه برای خاتم‌های زراعت‌پیشه، معرفی سیستم‌های جدید آبیاری، پخته‌کاری کانال‌ها، احداث دو هزار و ۸۹۰ هکتار باغ‌های مثمر میوه‌جات مختلف مانند سیب، پسته و ...، کشت بیش از هشت هزار هکتار زمین تحت پوشش نبات طبی هینگ، اعمار ۲۲۰ ذخیره‌گاه آب، اصلاح و تکثیر گاوهای شیری، ایجاد کوپراتیف‌های زراعتی به شکل جدید، پیش‌گیری و کنترل آفت‌ها و امراض نباتی و حیوانی، ایجاد انجمن‌ها و اتحادیه‌های زراعتی و مالداري، تدویر مکاتب مزرعه در بخش‌های مختلف، اعمار کلینیک‌های حیوانی و نباتی، اعمار یونیت‌های ترویجی، اعمار بندهای آبگردان و آبریزه‌ها و همچنان رشد صنعت زنبورداری از جمله فعالیت‌های اجرا شده توسط ریاست زراعت می‌باشد، اما این فعالیت‌ها اجرا شده در انکشاف توسعه زراعت و مالداري بسنده نیست و دهقانان این ولایت به همکاری و حمایت بیشتر در بخش زراعت نیازمند اند.